

USNESENÍ

(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze projednal v neveřejném zasedání konaném dne 3. ledna 2012 stížnost vyžádaného [anonymizována tři slova], [datum narození], proti usnesení Městského soudu v Praze z 14. listopadu 2011, č.j. Nt 460/2011 - 348 a rozhodl

takto:

Podle § 148 odst. 1 písm.c) tr.ř. se stížnost zamítá.

Odůvodnění:

Napadeným usnesením rozhodl Městský soud v Praze, že dle § 397 odst. 1 tr.ř. je přípustné vydání [anonymizováno] (dle spisu přepisováno z azbuky i jako [jméno]) [anonymizována dvě slova] (dle přepisu i [anonymizováno]) k trestnímu stíhání do Ruské federace pro trestné činy podvodu ve stadiu pokusu dle č. 3 čl. 30 a č. 4 čl. 159 tamního trestního zákona. Těch se měl jmenovaný dopustit tím, že – zkráceně uvedeno:

1. jako arbitrážní správce s.r.o. Avangard se roku 2006 spojil s ředitelem Hotelu Arena A.V. Turalinem v úmyslu zmocnit se vlastnictví budovy tohoto státního podniku a i v spojení i s dalšími spolupachateli určil jim jejich zločinecké úkoly a k trestné činnosti založili společnost Interservis, s.r.o., která jinou činnost nevyvíjela, a měla být fiktivním věřitelem podniku Hotel Arena a v dohodě s jeho ředitelem zorganizovali převod 3 milionů rublů z Interservisu, s.r.o. na uvedený Hotel Arena, dle smlouvy o poskytnutí ubytování, k čemuž ale nedošlo a peníze nebyly vráceny a spolupachatelé pak u Arbitrážního soudu pro město Moskva předložili doklady o pohledávce v uvedené výši a soud pak 30.10.2006 schválil usnesení o splnění požadavku fiktivního věřitele Interservis, s.r.o., přičemž k převodu vlastnictví hotelu tržní hodnoty 370 milionů rublů kvůli odhalení protiprávnosti případu nedošlo;

2. v obdobném postavení a součinnosti v snaze obdobně získat budovu společnosti I, v spojení i s jejím ředitelem V.I. Šaterníkem a dalšími spolupachateli, využili organizaci VITIM, s.r.o., sloužící jen chystanému podvodu, vypracoval v tomto směru plán, spočívající v dodávce knih do skladu na adrese Moskva, Perena 9 v listopadu 2007, předstírali pak v lednu 2008 zatopení vodou a zničení knih, čímž vytvořili umělé zadlužení a předložili věc témuž soudu, který 31.3.2008 schválil usnesení o vymáhání dluhu u Intersportkomplexu v prospěch s.r.o. VITIM ve výši 16.786.952 rublů a přistoupili k smírcí dohodě, dle níž měla být na vyrovnání dluhu převedena předmětná budova v tržní ceně přes 160 milionů rublů, k čemuž ale nedošlo.

Proti tomuto usnesení podal hned po jeho vyhlášení [jméno] [příjmení] stížnost. V jejím dodatečném písemném odůvodnění jeho obhájce poukázal na to, že extradiční materiály neodpovídají ustanovení § 391 odst. 2 tr.ř., které žádá připojení popisu skutku, včetně právní kvalifikace, pro který je vydání žádáno. V tomto směru extradiční žádost odkazuje na připojené doklady - připojena jsou však pouze rozhodnutí ruských orgánů, vydaná v probíhajícím trestním řízení. Pokud je poukazováno na zatýkácí rozkaz Ostankinského soudu v Moskvě z 20.11 (správně: 20.9) 2010, takový dokument s popisem skutku v spise není. Pokud je v napadeném usnesení také uváděno, že vyžádaný ví o svém stíhání v Rusku, je to pravda, ví to, ale až od doby po jeho zadržení. Ruské orgány mu zřejmě doručovaly na adresu, kde se již déle nezdržoval a i dle záznamu v pase byl hlášen na jiné adrese. V ČR pak stále bydlí na téže adrese. Z dokladů v spise je také patrné, že vyžádaný nikdy nepůsobil v společnostech, v kauze jmenovaných. Podmínky pro nevydání dle § 393 tr.ř. nejsou také uvedeny vyčerpávajícím způsobem. S poukazem na řadu předložených materiálů nelze také souhlasit se závěrem, že mu nehrozí mučení, porušení práv na obhajobu a důstojnosti, když důkazy toto zpochybňují. Rozhodující není ani garance Generální

prokuratury Ruské federace. Rozhodujícím přitom i dle judikatury Ústavního soudu je skutečný stav justice a vězeňství. Soud prvního stupně ani neprovedl důkaz materiály ministerstva zahraničí USA, nevyslechl ani svědky, kteří jako informované osoby, sledující situaci a poměry v Rusku, mohli podat svědectví o stavu lidských práv v Rusku a o postoji Evropského soudu pro lidská práva k této zemi. Dle Ústavního soudu přitom nad závazky z mezinárodních smluv o vydávání musí převážet ochrana základních lidských práv, když vedle § 393 tr.ř. třeba zvažovat i kolizi s ustanovením § 377 tr.ř. Soud prvního stupně si v tomto směru sám žádné důkazy neopatřil. Městský soud tedy rozhodl nesprávně, jeho rozhodnutí je nepřezkoumatelné a nedostatečně odůvodněné. Bylo proto závěrem navrženo napadené usnesení zrušit a rozhodnout o nepřípustnosti vydání dle § 393 písm.k) tr.ř.

Vrchní soud přezkoumal dle § 147 odst. 1 tr.ř. správnost výroku napadeného usnesení i předcházející řízení. V spojení s tím třeba uvést, že soud prvního stupně ne zcela důsledně respektoval práva všech tří vyžádaným zvolených obhájců – dr. Samorodové, dr. Dospěla a dr. Sokola, což má význam zejména pokud jde o doručování dr. Dospělovi, zmocněnému ve smyslu § 37 odst. 3 tr.ř. (č.l. 35). První dva uvedení obhájci – dalšího tehdy ještě vyžádaný neměl – byli obesláni k prvému veřejnému zasedání 27.9.2011, při kterém byly provedeny téměř všechny důkazy. Prvá obhájkyň se omluvila, druhý obhájce přítomen byl. Toto veřejné zasedání bylo odročeno k opatření zprávy ohledně údajné žádosti vyžádaného o přiznání mezinárodní ochrany. Tou byl proveden důkaz ve veřejném zasedání 14.11.2011, konaném v témže složení senátu (to, že došlo k změně v tom, kdo ze tří soudců je předsedou senátu, není rozhodné, zejména z hlediska zásady bezprostřednosti to nemá žádný význam - 2 odst. 12 tr.ř., § 219 odst. 3 tr.ř., § 238 tr.ř.). U tohoto veřejného zasedání byl přítomen obhájce dr. Sokol, navíc ještě i jeho substitut (č.l. 272) Mgr. Rytikov. Vyrozumívána byla i dr. Samorodová - ne již dr. Dospěl. Těmito dvěma obhájcem nebylo pak ani napadené usnesení doručeno. K nápravě pochybení v postupu řízení před Městským soudem v Praze jim toto usnesení tedy doručil vrchní soud. Tím v zásadě došlo ke zhojení nedůsledného a ne zcela správného postupu vůči obhájcem ze strany soudu prvního stupně, když ovšem obhajoba vyžádaného tím nijak významněji narušena nebyla – vždy měl u veřejného zasedání nejméně jednoho obhájce, obhájci dr. Samorodová a dr. Sokol či Mgr. Rytikov předložili řadu písemných materiálů, věci se týkajících, také i stížnost proti napadenému usnesení byla obhájcem obsáhle a kvalifikovaně odůvodněna. Tyto vady řízení nepovažuje tedy vrchní soud za podstatné a za tak závažné, že by mohly vést k takovému narušení práv na obhajobu, že by to bylo - či mohlo být - na újmu správnosti zjištění, která soud prvního stupně učinil a právním závěrům z nich plynoucím a že by tedy již z tohoto důvodu nemohlo napadené usnesení obstát.

Pokud jde o podstatu věci samotnou, není sporu o tom, že [jméno] [příjmení] je stíhán v Rusku pro závažnou trestnou činnost, dva případy podvodného jednání, směřující vždy k škodě mnohonásobně přesahující hranici rozhodnou pro její posouzení jako škody velkého rozsahu. Popis stíhaných skutků včetně znění použitých právních předpisů dožadující Ruské federace je také v spise obsažen, byl k žádosti o vydání připojen - jeho znění je z materiálů Ruskem zaslaných zřejmé a požadavkům ustanovení § 391 odst. 2 tr.ř. odpovídá. K námitce v odůvodnění stížnosti v tomto směru lze uvést, že zákon (obdobně i č.l. 12 Evropské úmluvy o vydávání, publikované pod č. 549/1992 Sb.) vyžaduje, aby potřebné informace v tomto směru byly z extradičních materiálů patrné, aby mohly orgány dožádaného státu posoudit splnění podmínek pro rozhodování o vydání a není podstatné, zda jsou tyto údaje na samostatné listině nebo jsou součástí jiných materiálů. V posuzované věci pak jsou uvedené údaje a písemnosti zejména obsaženy i přímo v rozhodnutích ruských orgánů, vydaných v rámci trestního řízení (usnesení o uznání za obžalovaného z [datum], č.l.84) - nejde tedy jen o výpis z těchto rozhodnutí a o jejich obsahu není tedy tím spíše důvodu pochybovat.

Je také zřejmé, že nejsou dány důvody pro rozhodnutí o nepřípustnosti vydání dle § 393 tr.ř. K odůvodnění napadeného usnesení třeba jen doplnit, že vzhledem k popisu stíhaných jednání

včetně jejich podvodné povahy šlo by i dle českého právního řádu o trestný čin, splňující podmínky § 392 odst.1 tr.ř. - pokus trestného činu – zločinu podvodu dle § 21 odst.1, § 209 odst. 1, odst. 5 písm.a) tr.zák.č. 40/2009 Sb. (dle přísnější úpravy, účinné v době činu, by šlo o pokus trestného činu podvodu dle § 8 odst. 1, § 250 odst. 1, odst. 4 tr.zák.č. 140/1961 Sb. v znění novel). Nebyly také shledány, jak bylo již uvedeno, žádné skutečnosti, předpokládané ustanoveními § 393 tr.ř., když zdůraznit lze, že ze soudem vyžádané zprávy je patrné, že vyžádanému [jméno] [příjmení] nebyla udělena mezinárodní ochrana ve smyslu § 393 písm.b) tr.ř. I pokud o ni vyžádaný požádal, má i vrchní soud zato, že podmínky pro její udělení dle § 12 zák.č. 325/1999 Sb. splněny nejsou, když nic, co toto ustanovení vyžaduje -pronásledování za uplatňování politických práv a svobod nebo odůvodněný strach z pronásledování z důvodů v tomto ustanovení podrobně uvedených - nebylo zjištěno. Ostatně i kdyby tomu tak bylo, je udělení azylu vyloučeno ustanovením § 15 písm.b) cit.zák., neboť extradiční materiály zakládají důvodné podezření ze spáchání takového trestného činu, jaký má toto ustanovení na mysli. Kromě toho lze poukázat i na ustanovení § 16 odst. 2 cit.zák., neboť z délky doby, po níž žije vyžádaný v ČR, přičemž o mezinárodní ochranu požádal až během řízení o vydání, po vzetí do předběžné vazby, je zřejmé, že o azyl požádal ve snaze vyhnout se vydání k trestnímu stíhání do Ruska. Vrchní soud tedy při posuzování této otázky jako předběžné dle § 9 tr.ř. došel k závěru, že podmínky pro udělení mezinárodní ochrany splněny nejsou a že azyl vyžádanému udělen nebude. V úvahu nepřicházejí ani další důvody v tomto ustanovení § 393 tr.ř. zmíněné, když význam má i obecně kriminální povaha trestné činnosti – snaha získat podvodným jednáním dvě budovy velkých hodnot (i to třeba brát v úvahu - rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 11 Tcu 43/2009). Obdobně nejsou splněny ani podmínky § 377 tr.ř., když vyhovění žádosti neznamená porušení v tomto ustanovení zmíněných právních předpisů ani poškození jiného významného chráněného zájmu.

K důvodu dle § 393 písm.k) tr.ř., jehož se odůvodnění stížnosti dovolává, lze uvést následující. [ulice] strana v extradičních materiálech poskytla garanci, která aplikaci uvedeného ustanovení vylučuje a není důvodu o této garanci pochybovat a toto ujištění dožadujícího státu zpochybňovat, když také lze dodržování těchto záruk kontrolovat. Kromě toho nelze na splnění této podmínky pro rozhodnutí dle § 393 písm.k) tr.ř. usuzovat ani z listinných důkazů v spise. Nelze zpochybňovat, že v jednotlivých případech může - v podstatě v každém státě - dojít ze strany osob, činných v orgánech trestního řízení, nebo i jiných, k jednání, které lze označit za odporující čl. 3 a 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, publikované pod č.209/1992 Sb., ať jde o průběh trestního řízení nebo o případný výkon trestu odnětí svobody. Možná, případně i doložená, existence takovýchto excesů, k nimž dochází nikoli v masovém měřítku, však neznamená splnění podmínek § 393 písm.k) tr.ř. To se týká i materiálů na č.l.237-242. Údaje o nikoli perfektní lékařské péči ve věznicích, či o zveřejnění údajů o nemoci vězně – s čímž dotýčný dodatečně vyslovil souhlas - nemohou představovat podklad pro obecný závěr v tomto směru. Ostatně je otázkou spolehlivost těchto údajů – Amnesty International, se obává, že...neviděl lékaře“ – i zpracovatel těchto údajů nevydává tedy své údaje za bezpečně, nesporně zjištěné. Zjištěný takovýto v podstatě výjimečný případ nepředstavuje důvodnou obavu ve smyslu tohoto ustanovení. Tu lze dovodit pouze v případě, že by takovéto porušování uvedené Úmluvy nebylo ojedinělou výjimkou, ale víceméně pravidlem, běžně uplatňovaným či alespoň tolerovaným oficiálními státními orgány. Takový závěr z těchto důkazů ale učinit nelze. Obdobně i další materiál Českého helsinského výboru, stručně v odůvodnění napadeného usnesení zmíněný, poukazuje na nižší úroveň vězeňství v Rusku v porovnání s ČR, když Rusko má také více než dvojnásobný počet vězňů v přepočtu na srovnatelný počet obyvatel. Situace ve vězeňství je dána ovšem i povahou kriminality, ekonomickou úrovní státu a je jisté, že podobné problémy mají i jiné státy – vedle ČR i např. USA, zmíněné v spojení s uvězněním na základně Guantanámo na č.l. 237. Uvedená zpráva ovšem také zmiňuje reakce ruských orgánů na zjištěné závady.

Vrchní soud zvažoval i další materiály, včetně těch předložených obhajobou, jimiž se soud prvního stupně nezabýval s odůvodněním, že není známo, jak autoritativní instituce je zpracovala. Tato argumentace by mohla mít svou váhu, vrchní soud nicméně i tento materiál Úřadu pro demokracii, lidská práva a práci (což je oficiální institut při ministerstvu zahraničí USA, jak si vrchní soud ověřil) - v úvahu vzal. Dle uvedeného materiálu jsou v Rusku problémy ve vězeňství, došlo i k úmrtí po napadení vězně policistou (ten je stíhán – str. 3 českého překladu) či po zanedbání lékařské péče. Stíhání za podobné případy jsou vedena i v dalších případech – např. str. 10. Situace při vyšetřování takovýchto případů se zlepšila po vytvoření nezávislého federálního vyšetřovacího výboru, vyčleněného z Generální prokuratury (str. 6,16). Vyhláška z jara 2009 umožňuje sledování podmínek pro uvězněné i nevládními organizacemi pro lidská práva – (str.12, 63), což vedlo k zlepšení poměrů. Kladně materiál hodnotí aktivity různých institucí v této oblasti, zejména i zásahy Veřejného ochránce práv. Počet zjištěných případů porušení práva na spravedlivý proces dle Evropského soudu pro lidská práva (v roce 2010 celkem 84 – str.18) je v přepočtu na počet obyvatel srovnatelný, dokonce o něco nižší, v porovnání s ČR. Materiál se zmiňuje podrobněji i o změnách v trestním právu, zejména o modernějším pojetí trestního řízení, dle nedávné novelizace trestního řádu. Nejvíce výhrad ohledně poměrů v Rusku je dle uvedeného materiálu uplatňováno v spojení s případy různých protivládních až i teroristických aktivit v oblasti Severního Kavkazu – s tím ovšem projednávaný případ nijak nesouvisí.

Z uvedeného je zřejmé, že situace v Rusku rozhodně není bezproblémová (takovými nejsou poměry asi nikde, včetně České republiky). Nicméně právně a i politicky jsou garantované akceptovatelné podmínky soudního a vůbec trestního řízení a podmínek ve vězeních. Požadavky Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, publikované pod č. 209/1992 Sb. zejména jejích čl. 3 a 6 (§ 393 písm.k) tr.ř.) a též Úmluvy, publikované pod č. 143/1988 Sb. proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení a trestání, konkrétně čl. 3, lze tedy považovat za v zásadě zajištěné. Vedle uvedených materiálů, zabývajících se dodržováním lidských práv, lze odkázat i na garanci, ruskou stranou poskytnutou v extradiční žádosti. Dochází nadále k porušování předpisů a úmluv, ty mají i se zřetelem k legislativním změnám z poslední doby, jak bylo na některé nejvýznamnější již poukázáno, ovšem povahu nezákonných excesů, které jsou odhalovány, je jim bráněno a jsou v té či oné míře stíhány a postihovány. V poslední době se přitom významnou měrou zlepšila možnost kontroly dodržování lidských práv, a to i ze strany státních i nestátních institucí, zejména i ve vězeňských zařízeních. Význam materiálních podmínek ve vězeních přitom nelze sice zcela pominout, nelze je ale ani přeceňovat, když jsou závislé i na celkové úrovni země a jejích ekonomických možnostech. Důležité jsou i údaje - vedle zmíněných poznatků o možnosti kontroly poměrů i nevládními institucemi - o důslednějším postihu těch, kdo se proti zákonům a úmluvám o ochraně lidských práv a svobod provinili. Pokud tedy i v některých případech došlo či nadále dochází k porušování lidských práv, včetně práva na spravedlivý proces, nejde o počiny oficiálních míst, o běžnou praxi schválenou nebo jen tolerovanou, ale o nežádoucí případy, které se snaží veřejná moc odhalovat, zamezovat jim a provinilce postihovat. Nejde tedy o praxi do té míry rozšířenou, že by odůvodňovala obavu, jakou má na mysli ustanovení § 393 písm.k) tr.ř. Pro takovýto závěr tedy obsah spisu podklady nedává, a to ani materiály, jimiž soud prvního stupně důkaz neprovedl. Není tedy důvod v zájmu přednostní ochrany lidských práv nerespektovat závazky, plynoucí z Evropské úmluvy o vydávání, jak to žádá judikatura Ústavního soudu pro případy reálně hrozby mučení či jiného porušení zásad čl. 3 a 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod, jak to má na mysli již zmíněné ustanovení § 393 písm.k) tr.ř.

Dodat lze ještě to, že materiály, založené obhajobou do spisu (č.l.115 - 236) se podstaty vydávacího řízení netýkají. Údaj, že arbitrážním (dle č.l.120 a 132,, dočasným“) správcem hotelu Arena byl L. S. [příjmení], a to koncem roku 2008 a pak v roce 2009, působící i v organizaci Avangard Moskva, v níž měl být činný i vyžádaný Sachkov, je nejen z hlediska řízení o vydání bez

významu, ale zdá se být nerozhodným i z hlediska trestního stíhání vyžádaného ruskými orgány, když nijak nevylučuje působení A. V. Sachkova nejen jako arbitrážního správce Avantgardu (nikoliv Hotelu Arena) v době údajné trestné činnosti, ale zejména ani nemůže zpochybnit jeho aktivity, v nichž je spatřována ruskými orgány stíhaná trestná činnost. Kromě toho, jak je již uvedeno v napadeném usnesení, v řízení o přípustnosti vydání nelze posuzovat, zda se vyžádaný trestné činnosti vskutku dopustil - to je věcí trestního řízení v Rusku, nikoli řízení o přípustnosti vydání v ČR. V této souvislosti lze ještě k napadenému usnesení dodat, že pokud jsou výpisy ze Státního rejstříku právnických osob opatřeny daty až do roku 2015 (na čl. 225 dokonce 2016), jde zjevně o chybu překladatelky (viz údaj v ruštině na čl. 219 a dalších) – pro posuzování přípustnosti vydání to však nemá významu a smyslu. Stejně tak není třeba v tomto stadiu řízení, kdy jde o posuzování, zda jsou splněny podmínky pro rozhodnutí o přípustnosti vydání, řešit rozpor tvrzení vyžádaného s údaji v extradičních materiálech, ohledně toho, že vyžádaný byl ošetření ve věci v Rusku již jako podezřelý, před obviněním, informován (čl.96), což jmenovaný zpochybňuje.

Nebylo tedy ani vrchním soudem shledáno, že by Městský soud v Praze pochybil, pokud rozhodl o přípustnosti vydání vyžádaného [jméno] [příjmení] k trestnímu stíhání pro trestnou činnost, ve výroku napadeného usnesení uvedenou. [ulice] strana výslovně garantuje i dodržení čl. 14 a 15 Evropské úmluvy o vydávání, publikované pod č.549/1992 Sb. a napadené usnesení bylo tedy shledáno správným, když i popis skutku byl shledán dostatečně konkretizovaným i z hlediska zmíněného čl. 14 posléze citované Úmluvy, zakotvujícího zásadu speciality. Stížnost jmenovaného byla proto jako nedůvodná dle § 148 odst.1 písm.c) tr.ř. zamítnuta s tím, že, se zřetelem i k doplnění dokazování vrchním soudem, není ani třeba ještě dalšího doplnění dokazování, na něž je poukazováno ve stížnosti (které ostatně nebylo už ani navrhováno v řízení před soudem prvního stupně - čl. 344).

Poučení:

Proti tomuto usnesení není další řádný opravný prostředek přípustný.

Praha 3. ledna 2012

JUDr. Karel Šemík
předseda senátu